(ב) אִם אֵינוֹ פּוֹרְעוֹ: **ב** [ב]יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּקַבֵּל מֵאֵינוֹ יְהוּדִי בְּרִבִּית כְּכָרוֹת בְּכָל שָׁבוּעַ, (ג) * יֹאמַר לוֹ קָדֶם פֶּסַח שֶׁיִּתֵּן לוֹ בַּשָּׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח קֶמַח אוֹ מָעוֹת, וְכֵיוָן שֶׁהִתְנָה עִמּוֹ כָּךְ, אַף עַל פִּי שֶׁאַחַר הַפֶּסַח נוֹתֵן לוֹ (ד) כִּכָּרוֹת חָמֵץ, חֲלִיפֵי הַקֶּמַח וְהַמָּעוֹת הֵן וְשָׁרֵי: **ג** [ג]יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיֵּשׁ לָהֶם תְּנוּר בְּשֻׁתָּפוּת, (ה) אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי קְדֶם הַפֶּסַח, טֹל אַתָּה שֶׁל פֶּסַח (ו) וַאֲנִי אֶטֹל (ג) אַחַר כָּךְ: **ד** [ד]יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה לוֹ

ב טור בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סוף פסחים סי' תסו). **ג** שָׁם בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַשְׁ"י (סי' קי"א). **ד** טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שִׁמְשׁוֹן בֶּן אַבְרָהָם, וְשָׁם מְפֹרָשׁ שֶׁהַבֵּיאוּ לוֹ אַחַר הַפֶּסַח.

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ב) **יֹאמַר וכו'.** וּבְרֵיעֲבַד אֲפִלּוּ לֹא אָמַר לוֹ וְהֵבִיא לוֹ אַחַר פֶּסַח, שָׁרֵי, שֶׁהֲרֵי לֹא זָכָה בּוֹ הַיִּשְׂרָאֵל בְּפֶסַח. בֵּ"ח (ס"א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב). וְכָתַב הַחַ"ס יַעֲקֹב (סק"ג) דִּלְכַתְחִלָּה טוֹב לְהִתְנוֹת כֵּן, וְאִם הִתְנָה כֵּן, אַף אִם נוֹתֵן לוֹ הָאֵינוֹ יְהוּדִי אַחַר כָּךְ חֲמֵצוֹ שֶׁעָבַר עָלָיו פֶּסַח, גַּם כֵּן שָׁרֵי. וְאִם לֹא הִתְנָה עִמּוֹ כֵּן, אִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי נוֹתֵן לוֹ אַחַר כָּךְ קֶמַח אוֹ מָעוֹת אוֹ חָמֵץ שֶׁנַּעֲשָׂה אַחַר פֶּסַח, שָׁרֵי. וְכֵן הַדִּין בְּלֶקַח חֹק הַכְּמָרִים שֶׁנּוֹתְנִים לָהֶם לְחֶם קְצוּב בְּכָל שָׁבוּעַ, עַיֵּן ט"ז (סק"א) [וְדָחוּכַךְ לְהַחְמִיר וְצָרִיךְ לְתַנאי, וְסִיּם כְּשֶׁלֹּא הִתְנוּ תְּחִלָּה יְבַטֵּל הַמַּקָּח וְיִתָּנֶה, עַיֵּן סִימָן רמ"ה (ס"א) לְעֵיל]. וְאֵין לְהַחְמִיר בְּדִינִים אֵלּוּ, כִּי בְּלֹאו הָכִי אֵין יִשְׂרָאֵל קוֹנֶה בְּלֹא מְשִׁיכָה לְרֹב פּוֹסְקִים. חק יַעֲקֹב (שם): **ג** (ג) **אַחַר כָּךְ.** וְהַסְכֶּמֶת הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לִנְהֹג שֶׁיִּמְכֹּר לְהָאֵינוּ יְהוּדִי הַחֲנוּת בְּפֶסַח, וְיִטֹּל הַדְּמִים שֶׁמַּגִּיעַ עַל חֶלְקוֹ קֹדֶם פֶּסַח, עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם בְּשֶׁבֶת שֶׁבְּתוֹךְ פֶּסַח, לֹא מֵהֲנֵי בְּמֵה שֶׁאוֹמֵר טֹל אַתָּה כְּמוֹ בְּשָׁאַר שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רמ"ה (שם), אֶלָּא אִם כֵּן הִתְנוּ בְּתְחִלַּת הַשֻּׁתָּפוּת, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּבְאַרְבָּעָה יָמִים שֶׁהֵם יוֹם טוֹב, עַל כָּל פָּנִים אָסוּר לוֹמַר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁנִּדְאֵי נִתְעַכְּלוּ, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תס"ז סָעִיף קָטָן מ"ד, וְכָאן יֵשׁ לְהַחְמִיר יוֹתֵר, כֵּיוָן שֶׁהַשְּׁעוֹרִים הָיוּ חֲמוּצִים בְּשִׁשָּׁת בְּיוֹת אֲכִילָה. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן ל"ה כָּתַבְתִּי שֶׁאִם הָיָה חוֹלֶבֶת מַתִּר לֶאֱכֹל הַחֵלֶב שֶׁחוֹלְבִין מִפְּנֵי בֵּית הַפֶּסַח, שֶׁלֹּא דָּמֵי לְנִתְפַּשְּׁפֵּשׁ בְּאִסּוּר הֲנָאָה, כֵּיוָן שֶׁהֶחָמֵץ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי מַתִּר לוֹ וְהוּא מַאֲכִילָהּ בְּהֶתֵּר, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְשַׁלֵּם, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁלֹּא יָכוֹל הַמַּלְוֶה לְקַבֵּל דָּמָיו מִשּׁוּם חֲלִיפֵי חָמֵץ כְּדִלְעֵיל סִימָן תמ"ג (ס"ק טז), דְּאֵין זֶה חֲלִיפֵי (ג) חָמֵץ, שֶׁכֵּיוָן שֶׁלָּוָה הַכֹּכָּר הֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ וְאֵין לוֹ לְמַלְוֶה עָלָיו אֶלָּא דָּמִים בְּעָלְמָא. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוָה חָמֵץ לְעַכּוּ"ם לִפְנֵי הַפֶּסַח וְשָׁלַם לוֹ חָמֵץ כֵּיוֹצֵא בּוֹ לְאַחַר הַפֶּסַח, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מַחֲזִיר לוֹ חָמֵץ הָרִאשׁוֹן בְּעֵינֵיהּ, מֵתַר [כֵּן כָּתַב בְּשִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים (ט: אות א) בְּשֵׁם הָרִיאַ"ז], וּמוֹכֵח מִדְּבָרָיו דְּאִם מַחֲזִיר לוֹ אוֹתוֹ חָמֵץ, אָסוּר. וּפְרִי חָדָשׁ חוֹלֵק עַל זֶה, דְּלֹא מִקְרֵי חָמֵץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח, שֶׁהֲרֵי עַד עַתָּה הָיָה שַׁיָּךְ לְהָעַכּוּ"ם, דִּכְיָוָן שֶׁהִלְוָהוּ קֹדֶם לֵיהּ בִּרְשׁוּתֵיהּ וַהֲוָה לֵיהּ חָמֵץ שֶׁל נָכְרִי שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח דִּשְׁרֵי אַף בַּאֲכִילָה. [א]וּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדֵעָה קַמַּיְתָא, (ג) דְּמִיחֲזֵי כְּחָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח, כֵּיוָן שֶׁהֶחְזִיר לוֹ אוֹתוֹ הֶחָמֵץ גּוּפֹא: **(ב) אִם אֵינוֹ פּוֹרְעוֹ.** וּמְשׁוּם חֲשַׁשׁ רְבִית דְּאָסוּר לִלְווֹת סְאָה בִּסְאָה לֵיכָּא בִּכְכָּרוֹת, מְשׁוּם דְּהַחְלוּף הוּא בְּדָבָר מֻעָט (ד) עַל פִּי רֹב, וְלֹא קָפְדִי אִינְשֵׁי בָּזֶה [אַחֲרוֹנִים]: **ב (ג) יֹאמַר לוֹ קֹדֶם.** הַטַּעַם, דְּכֵיוָן שֶׁנִּתְחַיֵּב לִתֵּן לוֹ בְּכָל שָׁבוּעַ כִּכָּר, אִם כֵּן כְּשֶׁמְּיַחֵד הָעַכּוּ"ם הַכֹּכָּר בְּפֶסַח בַּעֲבוּר הַיִּשְׂרָאֵל הֲוֵי כְּאִלּוּ עָבַר הַפֶּסַח עַל חָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְהָכִי צָרִיךְ לְהַתְנוֹת עִמּוֹ שֶׁבַּעֲבוּר שָׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח אֵינוֹ רוֹצֶה כִּכָּרוֹת רַק הַקֶּמַח שֶׁלָּהֶם אוֹ דְּמֵי שָׁוְיָן [אוֹ שֶׁיִּתֵּן (ה) לוֹ כִּכָּרוֹת שֶׁיֹּאפֶה אַחַר הַפֶּסַח], וְאִם כֵּן, אַף אִם הָעַכּוּ"ם הַכִּין לוֹ (ו) כִּכָּרוֹת בְּפֶסַח לֹא אִכְפַּת לָן, שֶׁהֲרֵי אֵינָם מְשֻׁעְבָּדִים כְּלָל לְיִשְׂרָאֵל וְהֵם לְגַמְרֵי בִּרְשׁוּת הָעַכּוּ"ם לַעֲשׂוֹת עַתָּה: **(ד) כִּכָּרוֹת חָמֵץ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף אוֹתָן שֶׁהֻכְשַׁר בְּפֶסַח: (ז) וְהִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּכָל זֶה לְכַתְחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ אִם לֹא הִתְנָה כְּלָל נַמִּי שָׁרֵי לוֹ לְקַבֵּל הַכִּכָּרוֹת אַחַר הַפֶּסַח בִּשְׁבִיל שָׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח, וְאַף עַל גַּב דְּיִחֲדָם לוֹ לְיִשְׂרָאֵל בְּפֶסַח, דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא בָּאוּ לִרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל לֹא זָכָה בָּהֶם וְאֵין לוֹ עֲלֵיהֶם אֶלָּא חֹב בְּעָלְמָא שֶׁל כִּכָּרוֹת, וְלֹא אוֹתָן גּוּפָא, וְהָרֵי הֵן שֶׁל עַכּוּ"ם עַדַיִן כָּל יְמֵי הַפֶּסַח: **ג (ה) אוֹמֵר לַנָּכְרִי קֹדֶם פֶּסַח וכו'.** וְאִם לֹא אָמַר, אָסוּר לְקַבֵּל אַחַר פֶּסַח עֲבוּר חֶלְקוֹ אֲפִלּוּ מָעוֹת, וּכְדִלְקַמָּיהּ (ס"ד): (ו) **וַאֲנִי אֶטֹּל אַחַר כָּךְ.** יֵשׁ (ח) מַאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ, דְּדַוְקָא כְּשֶׁאוֹמֵר לוֹ וַאֲנִי אֶטֹּל אַחַר כָּךְ דְּמִים נָגֹד הַכֹּכָּר שֶׁנִּטְלָתָ, דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּאוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיר תַּנּוּרוֹ לְמִלְאכָה לְפֶסַח רַק בְּעַד דְּמִים, אוֹ דְּמֵירֵי כְּשֶׁאוֹמֵר לוֹ (ט) טֹל אַתָּה שָׁבוּעַ זוֹ שֶׁל פֶּסַח אֶת הַתַּנּוּר בֵּין יִהְיֶה בּוֹ בֵּין לֹא יִהְיֶה בּוֹ, וַאֲנִי אֶטֹּל שָׁבוּעַ שֶׁלְּפָנֶיהָ אוֹ שֶׁאַחַר כָּךְ מַה שֶּׁיִּזְדַּמֵּן לִי, דְּזֶה מֻתָּר, דְּחוֹלְקִין הַזְּמַן וְאֵין לָזֶה עַל זֶה כְּלוּם, אֲבָל כְּשֶׁאוֹמֵר לוֹ (י) טֹל אַתָּה הַכִּכָּרוֹת מַה שֶּׁיִּהְיֶה בְּפֶסַח וַאֲנִי אֶטֹּל כִּכּוּם זֶה אַחַר כָּךְ, אִם כֵּן הֲרֵי נִיחָא לֵיהּ בְּהַכֹּכָּרוֹת שֶׁבַּתַּנּוּר [וְאִם לֹא יִזְדַּמֵּן לָאֶפּוֹת בְּפֶסַח בְּתַנּוּרוֹ לֹא יִתֵּן לוֹ הָעַכּוּ"ם אַחַר פֶּסַח] וְזוֹכֶה לוֹ הַתַּנּוּר, אֶלָּא שֶׁמַּחֲלִיפוֹ עִם הָעַכּוּ"ם שֶׁתְּפוֹ, אִם כֵּן הֲרֵי נֶהֱנָה הוּא מֵחֲמַצּוֹ שֶׁבְּפֶסַח, שֶׁתַּחַת חֶלְקוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּאוֹתָן כִּכָּרוֹת הָעַכּוּ"ם נוֹתֵן לוֹ אֶת חֵלֶק כִּכָּרוֹתָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּשָׁבוּעַ שֶׁאַחַר פֶּסַח, וְאָסוּר. וְיֵשׁ שֶׁאוֹסְרִין (יא) אֲפִלּוּ כְּשֶׁאוֹמֵר לוֹ וַאֲנִי אֶטֹּל אַחַר כָּךְ דְּמִים נָגֹד הַכִּכָּרוֹת שֶׁנִּטְלָתָ דְּמִכָּל מָקוֹם נֶהֱנָה הוּא דְּמֵי שִׁוּוּי חֲמֵצוֹ שֶׁבְּפֶסַח. וְהִסְכִּימוּ (יב) הָאַחֲרוֹנִים,

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * יֹאמַר לוֹ קֹדֶם הַפֶּסַח. [ב]עַיֵּן ט"ז שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק בָּזֶה, דְּלֹא מְהֵנֵי תְּנַאי קֹדֶם הַפֶּסַח אֶלָּא בְּשֶׁלֹּא הִלְוָה לוֹ לִזְמַן קָצוּב רַק שֶׁכָּל שָׁבוּעַ שֶׁמַּחֲזִיק מְעוֹתָיו יִשְׁלַם לוֹ רִבִּית, וּבָזֶה מְהֵנֵי תְּנַאי קֹדֶם פֶּסַח, וַהֲרֵי הוּא כְּמַתְנָה בִּתְחִלַּת הַהַלְוָאָה, שֶׁהֲרֵי אִם הָיָה רוֹצֶה הָיָה מְסַלֵּק לוֹ מְעוֹתָיו, אֲבָל בְּהִלְוָה לוֹ לְמֶשֶׁךְ זְמַן וְשָׁכַחְתּוּךְ הַזְּמַן אֵין אֶחָד מֵהֶם יָכוֹל לַחֲזֹר וְשָׁמְחִיב לָתֵת לוֹ כִּכָּרוֹת בְּכָל שָׁבוּעַ, בָּזֶה לֹא מְהֵנֵי תְּנַאי קֹדֶם פֶּסַח, רַק צָרִיךְ לְהַתְנוֹת בִּתְחִלַּת הַהַלְוָאָה, וּכְהַהִיא דְּסִימָן רמ"ה (ס"א) בְּשֻׁתָּפוּת יִשְׂרָאֵל וַעֲכּוּ"ם לְעִנְיַן שַׁבָּת. אָכֵן מִמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ב' מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בָּזֶה, עַיֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וּפְרִי מְגַדִּים כָּתַב בְּנַהַר שָׁלוֹם (סק"א) וּבַחֲמַד מֹשֶׁה (סק"ב) לְדַחוֹת דִּבְרֵי הַט"ז, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּאֵין דִּבְרֵיהֶם מְכֻרָּחִים אֶלָּא בְּמִתְרַצִּים שֶׁנֵּיהֶם שֶׁבְּפֶסַח יִתֵּן לוֹ מָעוֹת, אֲבָל כְּשֶׁמַּתְנֶה הַיִּשְׂרָאֵל לְחוּד וְאֵין הָעַכּוּ"ם מְסַכִּים לוֹ לְשׁוֹנוֹת מִתְּנָאָם הַקּוֹדֵם, אָפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ שֶׁפִּיר מָקוֹם לְדִבְרֵי הַט"ז דְּאֵין הַיִּשְׂרָאֵל יָכוֹל לְשַׁנּוֹת מִתְּנַאי הָרִאשׁוֹן. וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים (שם) שֶׁגַּמְגֵּם גַּם כֵּן בְּדִבְרֵי הַט"ז, וְכָתַב דְּאֵין הַתְּנַאי הָרִאשׁוֹן אֲלִים כֵּיוָן דְּלֹא הָיָה מְשִׁיכָה וְהוּא דָּבָר שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם, וּמַסִּים דְּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם שֶׁדִּינָא דְּמַלְכוּתָא הוּא שֶׁהַתְּנָאִים קַיָּמִים, יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּט"ז, וּכְדִיעֲבַד צָרִיךְ עַיּוּן, עַיֵּן שָׁם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה דְּאַף בָּזֶה אֵין לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבַד, דְּאַף עַל גַּב דְּדִינָא דְּמַלְכוּתָא הוּא שֶׁמַּחֲזִיר לָתֵת לוֹ הַכִּכָּרוֹת, מִכָּל מָקוֹם אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא

(ג) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"א) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א) וּמְקוֹר חַיִּים (חי' סק"א) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכ"ד סכ"ב) וּבְגַדֵּי יֶשַׁע. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּתְשׁוּבַת רַשְׁ"י (סי' קח) 'שֶׁהֲרֵי לֹא הָיוּ בְּעֵין בְּשָׁעַת בְּעוּר', הַכַּוָּנָה דְּרִשְׁאֵי אָדָם לְהִלְווֹת כִּכָּר בְּעֶרֶב פֶּסַח עַל מְנַת לִקַּח אַחַר הַפֶּסַח, וְאֵין בָּזֶה חֲשָׁשׁ לוֹמַר שֶׁמְּבַטֵּל מִצְוַת הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא לְבַעֵר חֲמֵצוֹ, דְּלֹא אִסְרָה הַתּוֹרָה אֶלָּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּעֵין בְּשָׁעָה שֶׁהַחִיּוּב לְבַעֵר, וְהָכָא הֲרֵי הִלְוָה מִקֹּדֶם וְאִם כֵּן אֵינָהּ בְּעֵין, וְכֵן מוּכָח שָׁם מֵרְאָיָה דְּקָא מַיְיתֵי מֵהֲהִיא דְּרַבִּי יַנַּאי (ע"ז סב:), וְכֵן גַּם כֵּן כַּוָּנַת רַשְׁ"י בְּסוּגְיָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה גַּבֵּי הַהִיא דְּרַבִּי יַנַּאי (ד"ה יאות), עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֶאֱרִיכוּ בָּזֶה: **(ג)** וְכֵן מָצָאנוּ לְעִיל סִימָן תמ"ח סָעִיף ג' לְעִנְיַן מַתָּנָה עַל מְנַת לְהַחְזִיר [עַיֵּן שָׁם בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א]. וְאַף עַל גַּב דִּכְלָל הַתּוֹרָה שְׁמָהּ מַתָּנָה, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּמִיחֲזֵי שֶׁהוּא חֲמֵצוֹ, וּכְמוֹ כֵן הָכָא, לְאוֹ כַּלֵּי עָלְמָא דַּיְנֵי גְּמִירִי,

---

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ב) פסק כהפרי חדש שמותר אף באכילה. **ב]** וכן מבואר מלשון השו"ע הרב (ס"ג) כהט"ז.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ה שם. וְעַיֵּן לְעֵיל סוף סִימָן תמ"ג.
ו שם מִמִּשְׁנָה רֵישׁ פֶּרֶק ה' דְּעֲבוֹדָה זָרָה (סב:). ז טוּר וְהָפְרִדְכִי בְּפֶרֶק ב' דְּפְסָחִים (סי' תסד). ח מַהֲ דַּעֲבוֹדָה זָרָה ס"ג (ע"ב). ט שם בְּפִרְדְכִי.

תַּנּוּר (ז) וְאָפָה בּוֹ אֵינוֹ יְהוּדִי חָמֵץ בְּפֶסַח, (ח) אֲפִלּוּ מָעוֹת אָסוּר (ל) לְקַבֵּל בְּשָׂכָרוֹ, (ט) דַּהֲוָה לֵיהּ מְשַׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה. וְאִם קִבֵּל כְּבָר הַמָּעוֹת, (י) מֻתָּר (ה) לַהֲנוֹת מֵהֶם: ה וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר (יא) לְהַשְׁכִּיר תַּנּוּרוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי עַל מְנָת שֶׁיֹּאפֶה בּוֹ (ו) מַצָּה, וְאִם יֹאפֶה בּוֹ חָמֵץ אֵין זָקוּק לוֹ. הַגָּהָה: וְכֵן מֻתָּר לְהַשְׁכִּיר לוֹ בַּיִת (ז) (יב) לָדוּר בּוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּכְנִיס בּוֹ אַחַר כָּךְ חָמֵץ, שָׂרִי (אגור (סי' תצד)): ו יֵ֫שׁ מֻתָּר לוֹמַר (יג) לְעָבֵד בְּפֶסַח הֵילֵךְ דִּינָר זֶה וּקְנֵה וֶאֱכֹל, (יד) אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיִּקְנֶה (ח) (טו) חָמֵץ. חֲאֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ (טז) צֵא (ט) וֶאֱכֹל וַאֲנִי פּוֹרֵעַ. (יז) טוְיֵשׁ (י) מַתִּירִים (יח) גַּם בָּזֶה,

בַּאֵר הַיטֵב

שם. [דְּסַיָּם] [וְסַיָּם] (מגא סק"ה), וּמִכָּל מָקוֹם יֹאמַר שֶׁיֹּאפֶה בּוֹ מַצָּה]: (ו) לָדוּר. הַסְכָּמַת רִאשׁוֹנִים וְאֲחֲרוֹנִים דְּאָף עַל גַּב שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ סְתָמָא לָדוּר בּוֹ, וְלֹא אָתֵי לְאִפּוּקֵי אֶלָּא הֵיכָא שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ בְּפֵרוּשׁ לְשֵׁם חָמֵץ כְּשֶׁמַּשְׁכִּירוֹ תּוֹךְ הַפֶּסַח אוֹ בְּעֶרֶב פֶּסַח [מַשֹּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה], עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סק"ט): ו (ח) חָמֵץ. וְאִם הוּא מַשְׂכָּר אֲצְלוֹ לְשָׁנָה, לֹא יֹאכַל בְּבֵיתוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁדָא. אַגָּדָה (פסחים סי' כג): (ט) וֶאֱכֹל. אִם יְרוֹעֵ שֶׁיֹּאכַל חָמֵץ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח). וּמַשְׁמַעְתּוֹ לְשׁוֹן הַשֻּׁ"ע (ע"ז סג:) מִשְׁמַע, דְּאֲפִלּוּ בְּחֶשֶׁךְ בְּעַלְמָא אָסוּר. חק יַעֲקֹב (סק"י): (י) מַתִּירִים.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א]דְּנָכוֹן לְמַעֲשֶׂה לִנְהֹג שֶׁיִּמְכֹּר לְהָעַכּוּ"ם הַתַּנּוּר עַל שָׁבוּעַ שֶׁל פֶּסַח שֶׁיִּהְיֶה לְגַמְרֵי בִּרְשׁוּתוֹ וְיִקְצֹב עִמּוֹ מֵקֶץ עֲבוּר זֶה, וְיִטֹּל מִמֶּנּוּ הַדָּמִים מִתְּחִלָּה קֹדֶם פֶּסַח, (יג) וּבָזֶה אֵין שׁוּם אִסּוּר מַה שֶּׁחָל בְּשָׁבוּעַ זוֹ שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אֲחֲרֵי שֶׁהוּא בְּהֶבְלָעָה: ד (ז) וְאָפוּ בּוֹ עַכּוּ"ם וְכוּ'. וּמַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּידִיעַת הַבְּעָלִים, וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים: (ח) אֲפִלּוּ מָעוֹת. וְכָל שֶׁכֵּן כְּכָרוֹת מֵאוֹתָן שֶׁאָפוּ בְּפֶסַח, דְּאָסוּר לוֹ לְקַבֵּל, וַאֲפִלּוּ לְאַחַר הַפֶּסַח: (ט) דַּהֲוָה לֵיהּ מְשַׁתַּכֵּר וְכוּ'. דְּאָסוּר לְכַתְּחִלָּה (יא) מִדְּרַבָּנָן בְּכָל אִסּוּרֵי הֲנָאָה, וַאֲפִלּוּ נוֹתֵן לוֹ הַמָּעוֹת קֹדֶם פֶּסַח (טו) אוֹ אַחַר פֶּסַח. וְלֹא דְּמֵי לְסָעִיף ג', דְּהָתָם הַתַּנּוּר הָיָה שֶׁל שְׁתָּפִים, וּכְשֶׁמְּחַלְּקִים בְּזְמַן הֶוָּה לֵיהּ כְּעֵת הַהִיא שֶׁהַתַּנּוּר שֶׁל עַכּוּ"ם לְגַמְרֵי: (י) מֻתָּר לַהֲנוֹת מֵהֶם. דְּמִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה אֵינוֹ אָסוּר בְּדִיעֲבַד בְּשׁוּם מָקוֹם, שֶׁאֵין זֶה גּוּפוֹ שֶׁל חָמֵץ וְלֹא חֶלְיָפִיו, (טז) רַק הַמָּעוֹת בָּא עַל יְדֵי גֶּרֶם חָמֵץ, וְלֹא הֶחְמִירוּ בָּזֶה רַק בְּיֵין נָסָךְ מִשּׁוּם חֲמָרָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה. וְכָל זֶה בְּקִבֵּל מָעוֹת, אֲבָל אִם נָתְנוּ לוֹ אֵיזֶה כְּכָרוֹת מִכְּכָרוֹת שֶׁאָפוּ בְּתַנּוּרוֹ, (יז) אָסוּר לַהֲנוֹת מֵהֶם, דְּזָכָה בָּהֶם כְּבָר בְּפֶסַח בְּשָׂכָר תַּנּוּרוֹ אִם דַּרְכָּן לְעוֹלָם לָתֵת כְּכָרוֹת, וְהָוֵי לֵיהּ חָמֵץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח: ה (יא) לְהַשְׁכִּיר תַּנּוּרוֹ לְנָכְרִי עַל מְנָת וְכוּ'. וְאֵין זֶה מִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה שֶׁאָסוּר לְכַתְּחִלָּה עַל כָּל פָּנִים, (יח) כֵּיוָן שֶׁאַף אִם לֹא הָיָה אוֹפֶה בּוֹ הַנָּכְרִי כְּלוּם גַּם כֵּן הָיָה צָרִיךְ לְפָרַע לוֹ לְיִשְׂרָאֵל שְׂכָרוֹ מְשֻׁלָּם, שֶׁהֲרֵי הִשְׁכִּירוֹ לוֹ לִזְמַן, וְאִם כֵּן אֵין הַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכֵּר כְּלוּם בְּמַה שֶּׁהֶעֱבִיר אוֹפֶה חָמֵץ. (יט) וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לוֹמַר לוֹ שֶׁיֹּאפֶה מַצָּה, דְּאִם לֹא כֵּן, כֵּיוָן שֶׁיְּדוּעַ שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱפוֹת בּוֹ חָמֵץ, הֲרֵי כְּאִלּוּ הִשְׁכִּיר לוֹ לַאֲפִיַּת חָמֵץ דְּאָסוּר: (יב) לָדוּר בּוֹ. (כ) הֵיְינוּ אַף עַל גַּב שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ סְתָמָא לְדוּר בּוֹ הוּא, וְלֹא אָתֵי לְאִפּוּקֵי אֶלָּא הֵיכִי שֶׁמַּשְׁכִּירוֹ בְּפֵרוּשׁ לְשׁוּם בּוֹ חָמֵץ, וּמִשּׁוּם דְּמַשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה. וּמַשְׁמַע מִדְּבָרֵי (כא) אַחֲרוֹנִים, דְּאֵין לָאֶסֹּר מִשּׁוּם מִשְׁתַּכֵּר בְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה אֶלָּא דַּוְקָא הֵיכִי שֶׁהִגִּיעַ זְמַן אִסּוּרוֹ, כְּגוֹן בְּפֶסַח אוֹ עֶרֶב פֶּסַח, אֲבָל קֹדֶם אֵינוֹ אָסוּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה, וְיֵשׁ מַחְמִירִין בָּזֶה (כב) אֲפִלּוּ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים קֹדֶם לְפֶסַח: ו (יג) לְעָבֵד. אַף שְׁמוֹנוֹתָיו עָלָיו, הוֹאִיל וְלֹא אָמַר לוֹ שֶׁיִּקְנֶה חָמֵץ: (יד) אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיִּקְנֶה וְכוּ'. וְאִם הוּא מַשְׂכִּיר אָצְלוֹ לְשָׁנָה, לֹא יֹאכַל בְּבֵיתוֹ מִשּׁוּם חֲשָׁדָא [אַגָּדָה (פסחים סי' כג)]: (טו) חָמֵץ. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ הֵילֵךְ דִּינָר זֶה (כג) וּקְנֵה לְךָ חָמֵץ מִן הַחֲנְוָנִי וֶאֱכֹל, (כד) אֲפִלּוּ אִם הוּא עַכּוּ"ם דְּעָלְמָא שֶׁאֵין מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו, דְּכֵיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ אָסוּר לוֹ לְקָנוֹת חָמֵץ בְּפֶסַח, אָסוּר לוֹ לוֹמַר לְעַכּוּ"ם לְקָנוֹתוֹ, דְּאַף שֶׁהַנָּכְרִי קוֹנֶה אוֹתוֹ לְעַצְמוֹ וְלֹא בִּשְׁבִיל הַיִּשְׂרָאֵל, כֵּיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל נוֹתֵן לוֹ דִּינָר וְאוֹמֵר לוֹ שֶׁיִּקְנֶה בּוֹ חָמֵץ וְהָעַכּוּ"ם קוֹנֶה אוֹתוֹ בְּדִבּוּרוֹ, הֲרֵי נִרְאֶה כִּשְׁלוּחוֹ, אֲבָל מֻתָּר לוֹמַר לוֹ קְנֵה לְךָ חָמֵץ בְּדִינָר שֶׁלְּךָ וֶאֱכֹל: (טז) צֵא וֶאֱכֹל וְכוּ'. וְדַוְקָא (כה) שֶׁאָמַר לוֹ צֵא וֶאֱכֹל חָמֵץ, אוֹ עַל כָּל פָּנִים שֶׁיּוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיֹּאכַל חָמֵץ. וְהַטַּעַם, שֶׁכֵּיוָן שֶׁנּוֹתֵן לוֹ הַחֲנְוָנִי לְעָבֵד עַל דַּעַת שֶׁיִּפְרַע הוּא לְהַחֲנְוָנִי, הֲרֵי הַחֲנְוָנִי שְׁלוּחוֹ, וְהָוֵי כְּאִלּוּ הוּא מַאֲכִילוֹ חָמֵץ בְּיָדַיִם, וְכֵיוָן שֶׁמְּזוֹנוֹתָיו עָלָיו נִמְצָא שֶׁנֶּהֱנֶה הוּא מִן הֶחָמֵץ שֶׁמַּאֲכִילוֹ: (יז) וְיֵשׁ מַתִּירִין וְכוּ'. שֶׁכֵּיוָן (כו) שֶׁעֲדַיִן לֹא נָתַן הַמָּעוֹת לַחֲנְוָנִי, לֹא חֲשִׁיב כַּחֲמָצוֹ מַה שֶּׁנּוֹתֵן לוֹ הַחֲנְוָנִי לְעָבְדוֹ, אֶלָּא חוֹב בְּעָלְמָא נִתְחַיֵּב לְהַעַכּוּ"ם בַּעֲבוּר שֶׁעָרַב בַּעֲדוֹ. וְלִדְיָנָא עִקָּר (כז) כְּדַעָה זוֹ, וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה (כח) [ג]נָכוֹן לָחֹשׁ לְסָבָרָא הָרִאשׁוֹנָה בְּעָבְדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ (כט) שֶׁמְּזוֹנוֹתֵיהֶן עָלָיו, שֶׁלֹּא לוֹמַר לוֹ שֶׁיִּלֵּךְ וְיַקִּיף עַל חֶשְׁבּוֹנוֹ אֶלָּא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת מְזֻמָּן וְהוּא יִקְנֶה מַה שֶּׁיִּרְצֶה: (יח) גַּם בָּזֶה. וּלְדַעָה זוֹ (ל) מֻתָּר גַּם כֵּן לוֹמַר לַחֲנְוָנִי תֵּן לְפוֹעֲלִי חָמֵץ וַאֲנִי פּוֹרֵעַ, וּמִשָּׁעַם הַנַּ"ל. וּלְעִנְיַן תִּינוֹק שֶׁנִּתְּחַנֵּךְ לוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת חָמֵץ, (לא) צָרִיךְ לִשְׁא אוֹתוֹ לְבַיִת נָכְרִי וִיבַקֵּשׁ לְהַנָּכְרִי שֶׁיַּאֲכִיל חָמֵץ לְהַתִּינוֹק, וְאַף יְזַהֵר שֶׁלֹּא יִקְחוֹ בְּיָדוֹ, דְּזוֹכֶה בּוֹ], וְאִם אֵין הַנָּכְרִי רוֹצֶה לִתֵּן לוֹ בְּחִנָּם, יָכוֹל לְהַטְבִּיחוֹ שֶׁיְּשַׁלֵּם לוֹ אַחַר כָּךְ, דְּמֻתָּר מֵעִקַּר הַדִּין וְכַנַּ"ל, אֲבָל לֹא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת קֹדֶם אוֹ בְּשָׁעָה שֶׁנּוֹתְנוֹ לוֹ לֶאֱכֹל, דְּקוֹנֶה הֶחָמֵץ בָּזֶה וְאָסוּר לְכָלֵי עַלְמָא,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) מְקוֹר חַיִּים (בי"ו סק"ב), וּמִשָּׁעַם דְּהָא בְּהֶבְלָעָה מֻתָּר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רמ"ה (ס"א), וּמַה שֶּׁאָסַר הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מְיֵירִי שֶׁלֹּא בְּהֶבְלָעָה: ד (יד) כְּתָבְנוּ זֶה לְפִי שִׁיטַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) וְהַגְּרַ"א וְעוֹד אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים דְּמַפְקֵי לְאִסּוּר בָּזֶה לְקַמָּן בְּסָעִיף ז', וּכְדַעַת הָרַמְ"א בְּהַגָּ"ה סָעִיף (ו') [ה']. אֲבָל בָּאֱמֶת דַּעַת הַמְחַבֵּר בְּצַעְמוֹ לְקַמָּן בְּסָעִיף ז' מוּכָח דְּסָבְרִינְהוּ לֵיהּ כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים שֶׁקְּלָלִים בָּזֶה, וְהֵאי דְּקָאָמַר דְּהָוֵי לֵיהּ מִשְׁתַּכֵּר, דַּוְקָא מִשּׁוּם דְּדַרְכָּן הָיָה לָתֵת כְּכָרוֹת וְאָלוּ הַמָּעוֹת הֵם חֶלְיְפֵי כְּכָרוֹת, וְאַף דְּאֵינוּ תּוֹפֵס דָּמְיוּ, הֵיְינוּ רַק בְּדִיעֲבַד אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר: (מ) וְאֵלּוּ רַבָּה (סק"ה): (מ) הַגְּרַ"ז (ס"ה). וְאֲפִלּוּ נָעֲשָׂה חֲדָשׁ בִּידִיעָתוֹ, נִמְי מֻתָּר. וְהָאַחֲרוֹנִים שִׁכְּתְבוּ דְּאִם הָיָה בִּידִיעָתוֹ תְּלוּי בְּהָא דִּלְעֵיל סוֹף סִימָן תמ"ג פְּלוּגְתָּא רַשַׁ"שׁ (חולין ד: ד"ה מפני וכו' בשל עובדי כוכבים) וְהָרַמְבַּ"ם (מאכ"א פ"ח הט"ז), הֵם מְיֵירֵי בְּהָיָה הַמְנַהֵג לָתֵת כְּכָרוֹת, וְאִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ מָעוֹת, הַמָּעוֹת הוּא חֶלְיְפֵי הַכְּכָרוֹת שֶׁכְּבָר זָכָה בָּהֶם, וְאִם כֵּן לְהָנֵי דְּאָסְרִי לְעֵיל סוֹף סִימָן תמ"ג הוּא הַדִּין הָכָא, וְעַל כָּרְחָךְ בְּשֶׁנַּעֲשָׂה בְּלִי יְדִיעָתוֹ, דְּבָזֶה לְכָלֵי עַלְמָא שָׁרֵי: (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וּשְׁאָרֵי

[א] דיקוטי דברי הרב: בשו"ע הרב (ס"ו) כתב שאין היתר אלא שבתחלת השותפות יתנה עם הנכרי שיטול הוא בלבדו בשבוע של פסח וכו' שלא זכה הישראל מעולם במחצית החמץ של פסח. ובסעיף ז' כתב שאם לא התנה כן יש עוד תקנה שקודם הפסח ימכור התנור לנכרי ויקבל דמים ממנו. [ב] בשו"ע הרב (סכ"ג) כתב שיש אומרים שמחמת חומרות חמץ יש להחמיר שלא לומר לנכרי קנה לך חמץ, וטוב לחוש לדבריהם. ולא חילק בין עבדו ושפחתו לשאר נכרים משמע שאף בכל נכרים יש להחמיר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah